

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME
DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

Grondwettelijk Hof – rolnummer 7486 – de prejudiciële vragen over de artikelen 18, 19, 39 tot 44 en 50 tot 54 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 18 februari 2018 houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming en artikel 7 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, gesteld door het Hof van Beroep te Brussel

Bijlage: kennisgeving van 22 december 2020 van de griffie van het Grondwettelijk Hof

1. Voorafgaand

Door de griffier van het Grondwettelijk Hof werd aan de heer minister-president van de Vlaamse Regering bij brief van 22 december 2020 kennis gegeven van de volgende prejudiciële vragen, gesteld door het Hof van Beroep te Brussel:

“1. Schendt het decreet van 18 januari 2018 houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming, en in het bijzonder de artikelen 18, 19, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 50, 51, 52, 53 en 54, alsook, in voorkomend geval, elke andere relevante bepaling van dat decreet, afzonderlijk of in samenhang gelezen, in die zin geïnterpreteerd dat de directeur voor jeugdbescherming, administratieve overheid belast met het uitvoeren van de beschermingsmaatregel vanuit het oogpunt van dejudicialisering, als enige bevoegd is om de kwesties inzake het ouderlijk gezag met betrekking tot de uitvoering van de plaatsing te regelen, die de nadere regels inhouden betreffende contacten die tussen het kind en zijn gezin moeten worden onderhouden, en zelfs elke andere kwestie die nauw verbonden is met de plaatsing, zoals de keuze van de school, van een arts, van een medische behandeling, van een activiteit, van vertrek naar het buitenland ..., met uitsluiting van de jeugdrechtsbank, bij wie de zaak aanhangig is gemaakt op grond van artikel 7 dat in de wet van 8 april 1965 is hersteld bij artikel 20 van de wet van 17 maart 2019, niet met name de artikelen 10, 11, 22 en 22bis van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met andere, supranationale wetsbepalingen, en met name de artikelen 6, 8, 13 en 22 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de artikelen 3 en 7 van het Verdrag inzake de rechten van het kind?”

2. Schendt artikel 7 van de wet van 8 april 1965, in de Franse Gemeenschap in die zin geïnterpreteerd dat het de jeugdrechtbank niet toestaat uitspraak te doen over alle maatregelen inzake het ouderlijk gezag dat verband houdt met de beschermingsmaatregel die strekt tot een verwijdering uit het gezin, wegens het beginsel van dejudicialisering en de uitvoering van de beschermingsmaatregel door een administratieve overheid, terwijl de jeugdrechtbank én in de andere gewesten van het land (waarvan de rechtscolleges kunnen optreden na territoriale uithandengeving) én soms zelfs binnen een zelfde gewest (waarbij de rechtspraak soms binnen een zelfde rechtscollege sterk uiteenlopend is), in de andere interpretatie die wordt gegeven, over een bevoegdheid in die aangelegenheid beschikt voor alle vorderingen betreffende het ouderlijk gezag die samenhangen met de beschermingsmaatregel, ongeacht of die al dan niet strekken tot de verwijdering uit het gezin, niet de artikelen 10, 11, 22 en 22bis van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met andere, supranationale wetsbepalingen, en met name de artikelen 6, 8, 13 en 22 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de artikelen 3 en 7 van het Verdrag inzake de rechten van het kind?

3. Schendt daarenboven en meer in het bijzonder wat de Franse Gemeenschap betreft, het decreet van 18 januari 2018 houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming, en in het bijzonder de artikelen 18, 19, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 50, 51, 52, 53 en 54, alsook, in voorkomend geval, elke andere relevante bepaling van dat decreet, afzonderlijk of in samenhang gelezen, in die zin geïnterpreteerd dat de door de wetgeving van de Franse Gemeenschap geregelde gezinnen van een minderjarige in gevaar niet de volledige bevoegdheid van de jeugdrechtbank kunnen genieten voor alle vorderingen inzake het ouderlijk gezag die samenhangen met de bevolen beschermingsmaatregel, hetgeen in dat geval inhoudt dat ofwel, indien het geschil een geschil is ten aanzien van de beslissing van de directeur voor jeugdbescherming, enkel een beroep a posteriori kan worden ingesteld op grond van artikel 54 van het decreet (met controversie over de omvang van de bevoegdheid van de rechtbank die een bevoegdheid met volle rechtsmacht uitoefent of die wordt beperkt door een marginale toetsing) bij verzoekschrift op tegenspraak dat wordt ingediend en behandeld volgens de burgerlijke rechtspleging voor de jeugdrechtbank, ofwel, indien de ouders tegenover elkaar staan in het geschil, enkel een vordering zal moeten worden ingesteld voor de jeugdrechtbank (met de hiervoor bedoelde vertragingen en onzekerheden), terwijl in de andere gemeenschappen, en zelfs binnen de Franse Gemeenschap voor de rechtscolleges die de ruimere opvatting aannemen, de in dezelfde omstandigheden geplaatste gezinnen de in artikel 7 bedoelde bevoegdheid van de jeugdrechtbank genieten, die bijkomstig naast de strafvordering wordt uitgeoefend en bijgevolg vooraleer hun een beslissing wordt opgelegd door een administratieve overheid, niet de artikelen 10, 11, 22 en 22bis van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met andere, supranationale wetsbepalingen, en met name de artikelen 6, 8, 13 en 22 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en de artikelen 3 en 7 van het Verdrag inzake de rechten van het kind?''.

Door de griffie werd in voormelde brief meegedeeld dat de Vlaamse Regering over 20 dagen beschikt (verkorte termijn), vanaf de ontvangst van de brief, om eventueel – bij ter post aangetekende zending – een memorie in te dienen. Deze termijn verstrijkt in casu op dinsdag 12 januari 2021.

2. Eventuele tussenkomst van de Vlaamse Regering bij het Grondwettelijk Hof

In uitvoering van omzendbrief VR 2009/23 van 16 januari 2009 betreffende het Grondwettelijk Hof heb ik beslist om niet tussen te komen in deze zaak bij het Grondwettelijk Hof. Hierna vindt u de redenen voor deze beslissing:

De voorliggende prejudiciële vragen betreffen immers in beginsel een federale materie en een zaak van de Franse Gemeenschap.

Er wordt de vraag gesteld naar een eventuele schending van grondwetsbepalingen door artikel 7 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade.

Dit artikel 7 bepaalt: *“De jeugdrechtbank kan uitspraak doen over alle maatregelen inzake het ouderlijk gezag bedoeld in boek I, titel IX van het Burgerlijk Wetboek, voor zover deze samenhangen met de bevolen jeugdbeschermingsmaatregelen.”*

Dit artikel 7 behoort tot de federale bevoegdheid. Het gaat hier over de burgerrechtelijke regels met betrekking tot het statuut van de minderjarigen en van de familie, zoals die vastgesteld zijn door het Burgerlijk Wetboek en de wetten tot aanvulling ervan, en over de bevoegdheid van de jeugdrechtbank (zie de uitzonderingen op de bevoegdheid van de gemeenschappen in artikel 5, §1, II., 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen).

Verder worden bepalingen van het decreet van de Franse Gemeenschap van 18 januari 2018 houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming ter discussie gesteld. Het gaat daar over bevoegdheden van de directeur voor jeugdbescherming inzake kwesties van het ouderlijk gezag over de minderjarige.

Het antwoord van het Grondwettelijk Hof op de prejudiciële vragen zal geen impact hebben op de Vlaamse jeugdhulpverlening en het daarbij horende decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, aangezien we binnen de Vlaamse Gemeenschap een dergelijke bevoegdheid van de directeur van de jeugdbescherming, om uitspraak te doen over maatregelen inzake het ouderlijk gezag die verband houden met uitvoering van een plaatsingsmaatregel opgelegd door de jeugdrechtbank, niet kennen.

In Vlaanderen beschikt de jeugdrechter ten volle over de bevoegdheid om maatregelen met betrekking tot het ouderlijk gezag te nemen die samenhangen met de jeugdbeschermingsmaatregel. Het arrest van het Hof van Beroep van Brussel van 15 december 2020, waarin de prejudiciële vragen worden gesteld, haalt trouwens aan dat er zich geen problemen voordoen met betrekking tot de Vlaamse regelgeving (zie bladzijde 14, punt IV, van het arrest: *“Articulation de ces principes avec les législations communautaires”*).

In de voormelde omzendbrief staat dat als een decreet van het Vlaams Parlement in het geding is, de Vlaamse Regering altijd een memorie indient. De omzendbrief stelt tevens dat het ook aangewezen is om tussen te komen in de zaken waar wetgeving of decreetgeving van andere overheden ter discussie staat, maar waar de uitspraken van het Grondwettelijk Hof een impact (kunnen) hebben op de wettigheid van actuele of toekomstige Vlaamse regelgeving.

De afloop van deze procedure heeft op het eerste gezicht geen impact op de wettigheid van actuele of toekomstige Vlaamse regelgeving. Mocht het Grondwettelijk Hof oordelen dat de federale bepaling of de bepalingen van de Franse Gemeenschap, waarop de prejudiciële vragen betrekking hebben, grondwettelijke regels zouden schenden, dan komt het uitsluitend aan de federale overheid of de Franse Gemeenschap toe om eventueel nieuwe beleidskeuzes te maken met het oog op het wegwerken van de vastgestelde schending.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE